

Sport szkolny

Mieczysław Wnuk - *Przewodniczący*
Zdzisław Wnuk - *Przewodniczący*

— Sądzę, że nie. To by było zanađto męczące.

(d. c. n.).

Kpt. pilot JANUSZ MEISSNER

Ryzyk gwałtownego znaku

Nasajutrz obudził się wcześniej, świeży i wy-
poczęty.

— Miał dziewczynę.
Ale zaraz potem wrócił uczucie niepokoju.

— Zmarłemu dwa dni.

Zerwał się z pościeli i popędził do łazienki.

Żymy przysię. Świeża bielizna, mundur, śnia-
danie.

Zajrzał do terminarza: godzina 6.30 — odpra-
wa w dywizjonie, godzina 7.00 — ćwiczenia z wal-
ki; godzina 9.00 — odczytywanie zdjęć; godzina

11.00 — raporty.

Włożył czapkę i wyszedł, zapinając pas po
drodze.

Przed hangarem zastał już większość pilotów
i natychmiast zapytał o sierżanta Gomółę.

— Jakto, nie wiesz? — spojrzeli na niego zdzi-
wieni.

Oficer taktyczny, kapitan Czaja, wytrzymał
lajkę o brzęk ławki, skrzywił się i powiedział:

— Gomółę przewoźniczy się zabili.

Zapadło krótkie milczenie. Potem ktoś zaczął
opowiadać:

— Polecieli na walkę z porucznikiem Kunickim.
Zaczęli na jakich 2000 metrów, o tam — nad
szosą. Może po dwóch minutach zderyśli się: Go-
mółę rozwalili. Avie Kunickiego na trzy części, tak
mała maszyna rozleciała się na szereg róż-
nych strzępów. Sam miał znieśnione podwozie i pew-
nie popełniał podłudzenie w skrzydłach, ale z po-
czątku maszyna jeszcze się trzymała kupy. Nie
wiadomo oczywiście, czy nie został ranny przy zder-
zeniu. W każdym razie żył i nie stracił od razu
przytomności, bo zaczął schodzić łagodnym wira-
żem. Ponownie był naturalnie skakał.

— No i co? — zapytał Wahl.

— Lecił tak z minutę — podjął kapitan Czaja
— aż na raz i spadł na ziemię parkowym i zakopał
się na dwa metry w ziemię.

Dziś po południu pogrzeb. O szesnastej.

— Pan major prosi panów na odprawę! — za-
wolał przez otwarte okno adiutant.

ROZDZIAŁ IX

Stanisław Wahl wystartował do pierwszej walki
z porucznikiem Cichowskim o godzinie 7.10, będąc
jeszcze pod wrażeniem wiadomości o śmierci Go-
móły i Kunickiego. Po raz pierwszy boday od czasu jak
zaczął latać, uświadamiał sobie, że obok niebezpie-
czeństw jakie kryją w sobie powietrze i ziemia, no-
ża i mgła, burze i wichury, obok możliwości utraty pa-
nowania nad samolotem w niskiej akrobacji lub
w wypadku gdy silnik zawiedzie — istnieje także
niebezpieczeństwo zderzenia się w powietrzu z prze-
ciwnikiem w czasie walki.

Dotąd o tym nie myślał. Nie był na to przygo-
towany. Teraz czuł, że będzie musiał poświęcić część
uwagi na zabezpieczenie się przed podobnym wy-
padkiem i obawiał się, że wpłynie to ujemnie na je-
go swobodę ruchów i manewrów.

Pilot myślał musi przede wszystkim dą-
żyć do zwycięstwa, nie myśleć o własnym bezpie-
czeństwie. Musi atakować, nie — bronić się.

Tak, ale z drugiej strony — nie stracił się za-
leć. Sztuka jest zwyciężyć wychodząc samemu calo.

Wzrokowała wysokościamierna wolno pęknę po
czarnej tarczy: 1.000 — 1.100 — 1.200 metrów. Prze-
wiewają delikatnie białe obłoki. Równy pracuje sil-
nik. Daleko po drugiej stronie lotniska, jak mała
mucha na niebie uwija się w stożcu Avia Ci-
chowskiego.

— 1.500!

Obie maszyny płyną teraz ku sobie. Dwie cien-
kie kreśli skrzydła z płatkami kadłuba pospódo za-
czynają grubieć i roneć. Już widać podwozie. Te-
raz — stożki między skrzydłami. Teraz lśniący słow-
cem wachlarz śmigła...

Wahl zamyla lewe oko i mierzy. Avia mieści
się całkowicie w najmniejszym kręgu kolimatora.
Jeszcze czas. Jeszcze można podciągnąć się wyżej.
Był nie przeczyć właściwego momentu.

Cichowski również podlega maszynie. Jest teraz
blisko: różnie z ogromną szybkością, gna prosto
przez niego, jakby w ogóle nie zamierzał wyminąć
przeciwnika.

— Strzelacz! — Tak, już trzeba strzelać.

Wahl mierzy i naciska spust. Ciężna masa Avii
zdejmuje się być tuż przed jego twarzą. Zdejmuje się
na niego wpadać. Jeszcze dziesiąta część sekundy i...

Rozpaczliwy rwany wyrwał w prawo. Ziemia,
o której istnieniu można było zapomnieć na kilka
sekund (zapomina się o istnieniu czegośkolwiek z wy-
jątkiem przeciwnika w takich chwilach) — ziemia
wylatuje niewiarygodnie szybkim łukiem nad głowę
i wolno zaczyna spadać w dół, pod nogi, jakby
nagle ustąpiło działanie grawitacyjnej siły oporu. Spa-
da coraz szybciej, wali pod samolot, za nią zaś
rusza słońce, które też urwało się z nieba.

— Ale to nie jest ważne: niech się zapadną. Niech
się licho porwie...

— Gdzie jest Cichowski?!

Wynmąka się oto z prawego przewrotu o trzysta
metrów z tyłu, nieco na prawo. Trzeba go dopaść
poki nie wyrwana maszyna.

Wahl wykorzystuje pęd i rzuca się na plecy w
zawrocie.

— Widać Avie!

Avie Cichowski widzi go także i skręca, drąc się
na pełnych obrotach w górę. Może być pierwszy je-
żeli nie przetrnie mu się drogi.

Odwroć! Maszynę przez prawe skrzydło —
oto co trzeba zrobić! — Gaz!

Ziemia znów gwałtownie amplitudą dokola po-
przez siebie od samolotu, jak potworze wahałoby
i, słonecz jak pocisk wylatuje na niebo, aby się na nim
zatrzymać.

Avia Cichowskiego, schwytała niemal o trzy
czwarte z tyłu, kładzie się z prawego w lewy skręt.

— No, to jej się nie uda.

Jest wprawdzie zbyt daleko aby otworzyć ogień,
ale za to teraz widzi ją jak na dłoni: każdy jej ma-
nower można przeciąć manewrem własnym; prze-
głównie każdy skręt; udaremnienie każdą próbę ataku.

Oczywiście trzeba uważać: Cichowski doskonale
się orientuje w swoim trudnym położeniu, ale nie
myśli się poddać. Odległość jest za mała na gwał-
towny zwrot w kierunku Wahla, lecz za wielką, że-
by jego ogień był skuteczny. Pozostaje ucieczka lub
wysięg w górę.

Dobry pilot naturalnie wybiera to drugie: jeżeli
uda mu się uzyskać przewagę wysokości, może jesz-
cze zwyciężyć.

I obie maszyny warczą na pełnych obrotach
wspinając się w niebo, pod wiatr.

Wahl ciągle ma przewagę: obłoki zostały w do-
le; zenit i horyzont na tym poziomie są czyste i Ci-
chowski nie może wykorzystać żadnej osłony z za-
kroś zdobytych burzy i targa sterami, które drgają
o to, żeby nie pozwolić mu oddalić się zbyt daleko
w przód, ani w górę. Żeby ani na chwilę nie stracić
go z oczu.

4.000...
4.500 metrów...

Silniki już od dawna pracują na dodatkowym
poziomym. Płuch pilotów dyszą nieco śpieszniej.
Serca biją przedziej.

5.000... W uszach dzwoni śpieszne tętno krwi.
Każdy wysiłek meczy. Chce się spać.

Odległość między samolotami nie wzrasta i nie
zmniejsza się. Tylko ich kształt naturalnie maleje usta-
wicznie w coraz rzadszą atmosferę.

— Jak to długo potrwa? — myśli Wahl.

W tej samej chwili Avia Cichowskiego staje dę-
ba, wali się przez skrzydło w dół i wchodzi w prawy
korkociąg.

Przez ciało Wahla przeleatuje jakby prad elek-
tryczny:

— Ster od siebie!

Sila odrzodka rzuca się w górę. Mocne pasy
wpływają się w ramiona: trzymają! Maszyna pędzi
w ślad za wirującą Avią i zaczyna pisać. Silnik wy-
je. Pędzi chłosta burzy i targa sterami, które drgają
z natężeniem. Wskazówka wysokościomierza dochodzi
do cyfry 4001 i drży jak w ataku febr.

— W którą stronę wyminie się Cichowski: w le-
wo w przód? na prawo? czy tył?

Wahl bierze go na cel i konwulsyjnie ścisną
spust. Ta seria powinna być skuteczna.

Nagle Avia wypryskuje ze zwojów korkociągu
i rzuca się pod samolot Wahla.

Skręć! — jęcza słowem taśma nośne.

Coś przewyśła wieśkie do śledzenia i opada wy-
soki ton drugiego uszu gwidu.

Cichowski już nie ma w polu widzenia na
wprost. Jego maszyna leży w głębokim podciągnię-
ciu skrzepie o 180° w lewo. Jest nieco wyżej. Ma
przewagę.

Teraz zaczyna się walka o jak najciaśniejszy

wiraż. O jak najkrótszy promień łuku. To jeden, to
drugi z przeciwników zyskuje po kilka lub kilkana-
ście stopni na okręgu zataczanego łuku.

Cichowski pociąga te dwadzieścia czy dwa-
dziesiąt pięć metrów różnicy wysokości, aby osta-
tecznie podciągnąć Avie Wahla z tyłu, lub choćby na 3/4
z tyłu. Ale Wahl zna pewien sposób skrętu, którego
dotąd nie miał okazji zastosować. Spokój, do którego
nauczył się jeszcze na Moranie, w czasie „nielegal-
nego” szkolenia na pilota. Podciągany skręt o coraz
krótszym promieniu...

I oto jego Avia nie tylko nie traci wysokości
i nie tylko nie zostaje w tyle, lecz wysuwa się na-
przód, ściągając skrzyżowanymi sterami, na samej
granicy utraty równowagi, o milimetr od korkocią-
gu...

Jeszcze chwila i gwałtowny znak na burcie
przeciwnika wejdzie w pole ostrzału. Jeszcze
chwila...

Wahl spogląda na zegarek: upłynęła trzydziesta
minuta. Walka jest skończona.

Wynik tej pierwszej próby sił między dobrze
zapowiadającym się młodym pilotem a doświadczon-
nym myśliwcem, za jakiego uchodził Cichowski, za-
skoczył wszystkim.

— Przypadek — orzekła większość. — Każde-
mu się może zdarzyć.

Przypomina sobie natychmiast, jak Gomółę
dawał radę temu Wahlowi. Gomółę — no! Węgi po-
prostu — raz mu się udało.

Cichowski był zły i starał się tego nie okazać.
— No, dał mi pan szkółę — powiedział z wy-
muszonym uśmiechem. — Lew w pana wstąpił.

Wahl mówił, że naturalnie, że on sam nie wie,
że tak jakokoś. Że to chyba maszyna. Ale w duszy
ucił się, że nie przegra ani jednego spotkania
z Cichowskim.

Dowódca eskadry patrzył na niego, mrudząc oko.
Gdy w jakiejś chwili znalazł się sami dłużej od in-
nych, zapytał:

— Był pan w kinie?

— Byłem — odrzekł Wahl trochę zdziwiony.

— I na dancingu?

Wahl uśmiechnął się.

— Na dancingu także, panie kapitanie.

— No — widzi pan: pomógł, co? Widziałem
was na ulicy. Ta pani jest bardzo ładna.

Wahl zszewnił się i zbył milczeniem pocho-
bie na uwagę dowódcy. Ani przez chwilę nie myślał
przypisywać swego zwycięstwa tej dwudniowej wy-
prawie do miasta. Był w ostatnich czasach trochę
przelatany — to prawda. Zapewne przerwa w lotach
dobrze mu zrobiła. Poza tem — minęła dla passa i już.

Zjadł obiad w doskonałym nastroju i wrócił do
dywizjonu. Cichowski już na niego czekał przed
hangarem:

— Polecimy?

— Z przyjemnością — odrzekł Wahl.

Wciążnają dźwiękowe kombinacje, załadował
film do kamery i szedł za sterem.

— Tak jak rano: 30 minut! — zawołał Cicho-
wski.

Wahl skinął głową. Wystartował

— Tym razem Cichowski zaatakował z furją. Jego
maszyna zwiłwała się jak żmija przechodząc o parę
metrów od Avii Wahla. Ale Wahl nie tracił panowa-
nia nad sobą i na każdy atak odpowiadał równie
szybką repostą.

W jedenastej minucie dwa razy miał przeciwni-
ka na kragach kolimatora i był pewien, że obie se-
rie nie chybiły. W dwudziestej trzeciej dostał się
pod jego ogon i nie puszczając go przez jakieś 45 se-
kund. Potem Cichowski się poddał.

Ładował razem, ale podczas gdy Wahl kłotał
wodo ze startu, porucznik wyminął go szybko, do-
pał hangaru, brutalnie zarzucił maszynę, wylądował
gorący silnik aż śmigło oddało w tył, wysiadł i nie
dejmując kombinacjom oszedł w stronę kasyna.

Cichowskiemu znów ktoś chyba wygarbował
skórę — powiedział kapitan Czaja spotykając Wa-
hla w parę minut później. — Ma taką mied, jakby
się pierzuł najadł. Kto z nim teraz walczył, nie wie
pan?

— Nie wiem — skłamał Wahl. — Ale to musi
być bardzo przykre. Nawet jeżeli się przegra przy-
padkiem.

— Przypadkiem, skromna panienko? — roze-
śmiał się kapitan.

— Przecież pan kapitan wie...

(D. c. n.)

Na szaro

Sportowiec i mól książkowy

B yło sobie dwóch braci: starszy, mól książkowy, nie cierpił sportu i nazywał młodszego półgłówkiem a to tylko, że tamten uprawiał z językiem do pasa po boisku.

Sportowcowi nie przeszkadzało to uczyć się równie dobrze jak mola. Mimo to mól mawiał przy ładzie sposobności:

— Gdybyś nie tracił czasu i nie szargał zdrowia na boisku, uczylibyś się jeszcze lepiej!

— A dlaczego ty nie uczysz się lepiej od mnie, choć masz więcej czasu? — odpowiadał złościwie sportowiec.

— Bo... bo widocznie jestem mniej zdolny — rumienił się mól.

— Więc dlaczego nazywasz mnie półgłówkiem?

— Bo tylko półgłówek może ubrać sobie, że uprzedzenie piłki między dwoje skupi się uczciwiej, niż przeczytanie ciekawej książki.

— Ja uwałam tego nie twierdząc — wzruszał sportowiec ramionami — ja chcę tylko rozwinąć się fizycznie i tak zahartować płuca, aby w przyszłości móc bezkarnie wchodzić kurs bibliotek i sądzić laboratoriami.

Co za budura! — krzyknął mól — Jedyno co rybak, rozzerzenie serca i poranne miednie! Złaził się o pełne wydanie Dzygalskiego, że któregoś dnia przysięgnie się z meczu ze znaną na nogi...

Przepowiednia mola sprawdziła się co do joty. Pewnego dnia

przysięgnął sportowca do domu z obrzydliwie znaną nogą...

Gdy go układano na łóżku, mól załamał ręce i histeryzował:

— Mówiłem! Mówiłem, że tak będzie!... Masz teraz sport! Oto rezultaty!... Oto tegyma fizyczna! Kalesztwo na całej głowie!

Sportowiec, błędy jak ściana, potrzebował głowę z uśmiechem:

— Wypadek... Niefortunny zbieg okoliczności... Każdemu ma się to zdarzyć...

— Nieprawda!... — wrzeszczał mól — Nie każdemu! Mnie się nie zdarzy, bo ja nie chodzę tam, gdzie się uliczyli kopali.

Chyba ci czapkę i buraczki z gniewu wybiegił z domu. Za 10 minut był już w Bibliotece publicznej. Biegając po schodach na górę zderzył się nagle ze studentem, zbiegającym w dół.

Student zdążył chywać się po rzędy, a mól potoczył się jak mamełkin filmowy z kilkunastu schodów...

Gdy go podniesiono zawył z bólu: lewa ręka była złamana w łokciu...

Mola odwieziono do domu i ułożono na łóżku w tym samym po koju co poprzednio sportowca.

Leżał i tak obok siebie, a kiedy sportowiec zapytał, co się stało, mól wzruszał błędy jak ściana:

— Wypadek... Niefortunny zbieg okoliczności...

Sportowiec pokłócił głowę i do dał z uśmiechem:

— Każdemu się to może zdarzyć... Józef Kempa.

Wzoruja się na Kanadyjczykach

Mecze nie trwają naprężono dróg, glich pieniądzy, które wydławił im, sprawiedliwa drużyna kanadyjskich Przegrywają, ale się ucieka. Podczas gdy gra na boisku

obrona dobrze ustawiona nie prze-puszcza go, wysuwa krążek w lewy róg boiska, tym bardziej i lewa strona L jest dobrze pokryta przez R (prawie skrzydło drużyny

M, ale ten meczu widzi i wie, że gracz K wysuwa krążek przed bramkę, to też gdy to następuje, startuje, startuje on w tej samej chwili ku krążkowi i, nim gracz

grają i biorą w skórę, fachowcy teoretycy podpatrują taktyczne poczynienia kanadyjczyków, a na stopnie przy pomocy specjalnych figurzek odzwierciedlają ciekawość problemy i uciekają niedawne „ofitry” Kanadyjczyków, jak przed sobą widzi tym się tym czy innym poczynieniem. Poniżej podajemy

broniące się), który czyni jednak ten błąd, że nie widzi kierunku podania krążka, co wywołuje niebezpieczeństwo. L (zdjęcie 2), L startując w róg boiska i dochodząc do krążka szybko nie r. Tymczasem K, widząc co zrobił L, startuje za bramkę i ustawia się na lewej stronie (jednak nie na po-

ochrony w l (lewy obrońca) obrócił się i zastawia, dopada krążka, a strzał w lewy lub prawy róg bramki, w zależności od ustawienia bramkarza, kończy tę całą akcję, której logika podobna jest do logiki powzięcia: dobrych zawodników, ci zaś jak wiatro mierzają

tery fragmenty jednego z zagranicznych. Zdjęcie zaprezentowane z plamą niemieckiego Reichsportblatt.

Na zdjęciu 1-ym środkowy na pastnik M doprowadza krążek do linii terenu obrony przeciwników, przyciąga ją i, widząc, że

tu bramkowym; gracz I, który kręci gracz K, widzi, że jest on bez krążka nie bardzo mu przeszkadza, gdyż uwagę jego pochłania kwestia, co z krążkiem zrobi L. Teraz następuje zakończenie akcji, (zdjęcie 3). Gracz obrony w krzyżę przepuszcza krążek

tu ruchy figur na wiele posunęły obrzyd.

Takie teoretyczne podejście do nowych zagadnień taktycznych po suniejących bramkach, daje potem piękne rezultaty w grze.

Z. F.

Rok 1938 w statystyce

Na „cenzurowanym“

Jakie miejsce zajmują Polacy?

(Dokończenie ze str. 3-jej)

biegu na 800 m. Głosowski ukończył się 12-ty z czasem 1:32,6. Przed nim są tacy biegacze jak: Wooderson (Anglia) 1:48,4, Harbig, Lanzl, Woodruff. Trochę przykro, że przed Polakiem znajduje się Bauman i rewalacyjnie poprawia, ale nierównomiernie Leveque (Francja).

Nazw rodak może się nazwać szóstym Europejczykiem. Za nim są takie sławy jak Geix, Collyer, Mostert, Becali (39-ty) i inni. Polowiec Kucharaki miał sezon nie-szczególny, więc znikł z tabeli, w której przesiadywał od dobrych paru lat. Na 800 m obserwujemy pewne obniżenie lotów (naogół).

Polepszenie naszej sytuacji widzi na 1500 m. Ślenczeński (34-ty) jest czwarty. Noj (3:55,6) — 25-ty. I tu pierwszym jest wspaniały Wooderson, Dziel Peude (USA), Belg Mostert (3:50), Hartikka, Jonsson, Sarkama, Cunningham, Pekuri, Becali i inni. Za Polakami znalazł się m. inni: Geix, Schaumburg, Askola (Finl), Lash (USA).

5000 m. 1) Maki (Finl) 14:26,8. 2) Jonsson (Szwecja) 14:27,4. 3) Pekuri (F) 14:27,4. 4) Salminen, 5) Lehtinen. Noj piętnasty (14:46,8). Kuosioński 46-ty (14:56,2), Soldan 48-ty (15:01,8). Wybitne polepszenie. W r. 1937-ym mieliśmy załed-

wie jednego przedstawiciela i to do piero w trzeciej dziesiątce. Zwraca uwagę wyłom w fińskim murze, dokonany przez Szewda. Gdybyśmy brali pod uwagę tylko cyfry wyników, wynikłoby, że Noj jest lepszy od b. mistrza Europy Richarda na 10 km, mistrza Europy na 10 km — Beviacqua, Japończyka Murakosa (brązowy medal), a Kuosioński, który w r. ub. dopiero zaczynał startować po chorobie — od swego pamiętnego rywalu z Los Angeles — Virtanena.

Tętoż Kuosiońskiego, nie znajdujemy na „jago“ 10 kilometrów: Maki — 30:02; Salminen 30:13,4 Pe-kuri, Lahoranta, Tamila — 30:14,2. Doświadczony Noj 31:17,4. Beviacqua. Noj 18-ty (31:27,4), Mary-nowski 22-gi (31:32), Wirku 33-ci (31:46). W stosunku do r. 1937 poprawa duża. (Noj był trzydziesty drugi z czasem gorzej o przeszło 10 sekund).

Pozostali płotki 110 m. 1) Welcott (USA) 13,9 s. 2) Lavery (Pl. Afryka) 14 s. 3) Humphrey (USA) — 14,2 s. W Europie: Nr 4 Finlay-Lidman — 14,3 s. Haspel z czasem 14,9 s. zajmując trzydzieste piąte miejsce (wraz z jednakią inną). Ten rezultat — postęp, bowiem w r. ub. nie było nikogo.

400 m. przez pl. Mazowiecki trzydziesty ósmy (w r. poprzednim 44-ty) — 55,6 wraz ze starym pilot-karzem Włochem Facelli. Ogólnie rzecz biorąc, stwierdzamy pogorszenie rezultatów. 1) Patterson (USA) 52,8 s. 2) Learing (Kanada) 52,9 s. 3) Joye (Francja), 4) Hölling (Niem.). W turynie należących pieciu ludzi z pod znaku sławetki. Reasumujemy: 100 m — lekkie pogorszenie. 200 m — aby się zjawia wrzascie jakiś dobry biegacz 400 m — wybitne obniżenie lotów. 800 m — wielki brak Kucharskiego, a popycia Głosowskiego losu nie śledykolwiek. 1½ roku — poprawa loficowa i jakościowa na całej linii. 5 km — to same 10 km co raz lepiej. 110 pl. — minimalny skok w górę. 400 pl. — jeszcze mniejszy postęp jak na krótkich płotkach. Rzuca nam się teraz w oczy: sprinty — w dalszym ciągu niezdawalał, 500, z milionem i dłu-godystansowców może być wielka pociecha!

I. S.

— Złotymi! Tu mieszka szlach.